

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AKTIVAČNÝ SCENÁR LEKCIÍ

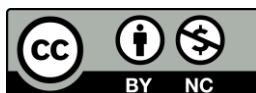
vývoj v rámci Projektu

„Virtuálna a aktivizujúca metóda výučby – skutočné vzdelávacie efekty“

Projekt je financovaný z rostriedkov Európskej únie v rámci programu Erasmus+

TÉMA:

Právne požiadavky a postupy upravujúce postavenie utečenca

Ciele hodiny: zoznámiť študentov s právnymi požiadavkami a postupmi, ktoré upravujú postavenie utečenca.

CIEĽOVÁ SKUPINA: Žiaci základných škôl.

PRACOVNÉ METÓDY: Brainstorming, skupinová práca, samostatná práca, diskusia.

TRVANIE: 1 didaktická hodina.

POMÔCKY: Multimediálny projektor, počítač, film, flipchart, farebné perá.

PRIEBEH HODINY:

Úvod

Od začiatku roka 2015 je viac -menej pozorovaný zvýšený prílev utečencov a imigrantov z Afriky a Ázie do európskych oblastí. Podobný úkaz sme videli naposledy počas 2. svetovej vojny. V roku 2015 požiadalo o azyl do európskych krajín až 1,2 milióna cudzincov. Najpopulárnejšie boli Nemecko, Maďarsko, Švédsko a Rakúsko. Odvtedy sa utečenci v Európe stali témou číslo 1 mnohých sociálnych a politických diskusií.

Čas 5 min.

1. Položte študentom otázky:

- Je ľahké získať štatút utečenca?
- Čo všetko musia imigranti podstúpiť, aby získali štatút utečenca?

Poskytnite žiakom kópiu vytlačeného postupu. Požiadajte žiakov, aby si postup nahlas prečítali.

2. Diskutujte o postupe. Osobitnú pozornosť venujte objasneniu podmienok poskytovania medzinárodnej ochrany cudzincom, postaveniu utečenca a medzinárodnej ochrane.

Čas 25 min.

2. Rozdeľte žiakov do skupín.

Požiadajte ich, aby zapísali odpovede na otázky:

- Kedy sa poskytuje medzinárodná ochrana cudzincom?
- Kedy je cudzincovi priznaný štatút utečenca?
- Má cudzinec udelenú medzinárodnú ochranu?

Čas 15 min.

Pomoc utečencom upravujú rôzne právne akty, ktoré boli za tie roky vyvinuté. Medzi najdôležitejšie patria:

- Ženevský dohovor z roku 1951,
- Newyorský protokol z roku 1967,
- Európsky dohovor o ľudských právach a základných slobodách - vrátane zákazu hromadného vyhodenia žiadateľov o azyl,
- Zákon o cudzincoch na území Poľskej republiky,
- Smernica Rady o minimálnych štandardoch správania sa pri udeľovaní a odnímaní postavenia utečenca v členských štátoch.

Všetky vytvorené právne akty majú poskytnúť utečencom v Európe slušné podmienky a zároveň zaistiť členské štáty pred zneužívaním osobami, ktoré hľadajú pomoc.

Postup pri udeľovaní medzinárodnej ochrany

Podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu

Kto môže podať žiadosť o medzinárodnú ochranu

Tu uvedené informácie vysvetľujú, kto môže v Poľskej republike získať medzinárodnú ochranu (postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu).

Medzinárodná ochrana sa poskytuje na základe ustanovení zákona z 13. júna 2003 o poskytovaní ochrany cudzincom na území Poľskej republiky osobám, ktoré:

1. spĺňať podmienky na priznanie postavenia utečenca
2. nespĺňajú podmienky na priznanie postavenia utečenca, ale majú nárok na doplnkovú ochranu.

Cudzincovi sa udelí štatút utečenca, ak v dôsledku odôvodnenej obavy z prenasledovania v krajine pôvodu z dôvodu:

1. rasa,
2. náboženstvo,
3. národnosť,
4. politické presvedčenie alebo
5. príslušnosť ku konkrétnej sociálnej skupine

nemôže alebo nechce mať prospech z ochrany tejto krajiny. Postavenie utečenca sa priznáva aj maloletému dieťaťu cudzinca, ktorému bolo udelené postavenie utečenca v Poľskej republike, alebo narodenému na tomto území.

Cudzincovi sa poskytne doplnková ochrana, ak ho jeho návrat do krajiny pôvodu môže vystaviť skutočnému riziku vážnej ujmy:

1. trest smrti alebo poprava,
2. znásilnenie, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest,
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo zdravia vyplývajúce z rozsiahleho používania násilia voči civilnému obyvateľstvu v prípade medzinárodného alebo vnútorného ozbrojeného konfliktu a vzhľadom na toto riziko nemôže alebo nechce mať prospech z ochrany v krajine pôvodu.

Žiadosti o medzinárodnú ochranu rieši v prvom rade vedúci úradu pre cudzincov.

Ako podať žiadosť o medzinárodnú ochranu

Osoba, ktorá chce podať žiadosť vedúcemu úradu pre cudzincov o udelenie medzinárodnej ochrany (žadateľ), sa musí hlásiť príslušnému orgánu pohraničnej stráže. Ak sa má žiadosť týkať aj ďalších osôb (maloletých detí, manželky žiadateľa), musia byť pri podávaní žiadosti prítomné aj tieto osoby.

V mene maloletej osoby bez sprievodu podáva žiadosť o medzinárodnú ochranu probačný úradník alebo zástupca medzinárodnej alebo mimovládnej organizácie poskytujúcej pomoc cudzincom vrátane právnej pomoci, ak sa organizácia domnieva, že môže potrebovať takú ochranu na základe individuálneho posúdenia situácie maloletej osoby bez sprievodu.

Žiadosť o medzinárodnú ochranu je možné podať:

1. pri vstupe na územie Poľskej republiky počas hraničnej kontroly (v takom prípade by ste mali poinformovať príslušníka pohraničnej stráže o vašej ochote podať žiadosť o azyl),
2. počas pobytu na území Poľskej republiky (hlásiť sa musíte na ktorejkoľvek pobočke alebo poste pohraničnej stráže),
3. prostredníctvom veliteľa pobočky alebo riadiaceho dôstojníka hraničnej stráže, ktorý pokrýva územný rozsah činností veliteľstva stráženého stráženeho strediska, záchytného centra pre cudzincov, strediska predbežného zaistenia alebo väzenského ústavu - ak sa vo vyššie uvedenom zdržiava osoba, ktorá chce podať žiadosť o medzinárodnú ochranu miesta zadržania.

Ak pohraničná stráž nemôže prijať žiadosť o medzinárodnú ochranu vo formulári v deň, keď sa cudzinec osobne dostavil do sídla tohto orgánu, a oznámil zámer podať takúto žiadosť, orgán hraničnej stráže informuje cudzinca v jazyku ktorému rozumie o dátume a mieste prijatia žiadosti o medzinárodnú ochranu a vypracuje o tejto činnosti správu.

Ak je cudzincom zdravotne postihnutá osoba, staršia osoba, tehotná žena, dieťa s jedným rodičom alebo osoba v pestúnskej starostlivosti, nemocnici, stredisku predbežného zaistenia alebo vo väzení a nemôže sa osobne dostaviť do sídla orgánu pohraničnej stráže, písomné vyhlásenie o zámere podať žiadosť o medzinárodnú ochranu je možné podať poštou alebo elektronickou poštou. Potom žiadosť o medzinárodnú ochranu prijme a zaregistruje orgán pohraničnej stráže príslušný pre miesto pobytu cudzinca. Vyhlásenie o zámere podať žiadosť o medzinárodnú ochranu sa môže vzťahovať aj na ďalšie osoby (maloleté deti, manželku žiadateľa.)

V oboch vyššie uvedených prípadoch je žiadosť prijatá a zaevidovaná ihneď, najneskôr však do 3 pracovných dní odo dňa prijatia vyhlásenia o zámere podať žiadosť, a v prípade hromadného prílevu cudzincov na územie republiky Poľska s cieľom získať medzinárodnú ochranu - do 10 pracovných dní.

Pri odosielaní žiadosti musíte predložiť všetky doklady, ktoré máte (vrátane dokladov totožnosti a cestovných dokladov), a všetky dôkazy, ktoré máte a ktoré môžu potvrdiť situáciu danej osoby. Toto pravidlo platí pre žiadateľa aj pre všetky osoby, ktorých sa žiadosť týka.

Žiadosť o priznanie postavenia utečenca sa vyplní v poľštine na špeciálnom formulári (pozri kartu FORMULÁRE) na základe informácií získaných počas pohovoru s cudzincom s príslušníkom pohraničnej stráže. V prípade potreby sa konverzácie zúčastňuje tlmočník jazyka, ktorým hovorí daná osoba.

Odoslanie žiadosti je sprevádzané ďalšími postupmi, ako napríklad:

1. fotografia (povinná),
2. snímame odtlačkov prstov (povinné pre osoby staršie ako 14 rokov),
3. lekárske prehliadky a hygienické postupy,
4. podrobná kontrola osoby (iba v prípadoch odôvodnených bezpečnosťou poriadku),
5. individuálny pohovor o okolnostiach určujúcich, ktorá krajina bude zodpovedná za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

Žiadateľ je tiež písomne informovaný v jazyku, ktorému rozumie, o pravidlách a postupe udeľovania medzinárodnej ochrany a o svojich právach a povinnostiach vyplývajúcich z faktu podania žiadosti, ako aj o sociálnej a lekárskej pomoci a bezplatnej právnej pomoci.

Pohraničná stráž zabezpečuje prepravu osôb zdravotného postihnutia, starších osôb, osamelých rodičov a tehotných žien, ktoré sú predmetom žiadosti, do prijímacieho strediska a v odôvodnených prípadoch aj stravu počas tejto prepravy.

Prijatím žiadosti sa spustí postup preskúmania žiadosti. Na potvrdenie tejto skutočnosti každý dospelý dostane doklad - dočasný preukaz totožnosti cudzinca, ktorý počas svojej platnosti potvrdzuje totožnosť osoby a oprávňuje osobu a maloleté deti, ktorých údaje tam boli zadané, zdržiavať sa na území republiky Poľska.

Osoba, ktorá podala žiadosť o medzinárodnú ochranu, môže byť zadržaná a následne umiestnená do stráženého strediska alebo do záchytného centra pre cudzincov na dobu až 60

dní. Súd v tejto veci vydáva príkaz. Dobu pobytu v centre je možné predĺžiť. Je však tiež možné predčasne prepustiť osobu zo zadržania. Predpisy tiež umožňujú využiť alternatívne opatrenia, napríklad hlásenie konkrétnemu orgánu v určených intervaloch alebo vyplatenie hotovostnej zábezpeky.

Osoby, ktoré nie sú zadržané počas skúmania ich žiadosti, môžu využívať sociálnu pomoc a zdravotnú starostlivosť poskytovanú vedúcim úradu pre cudzincov.

Zdroje

PL

1. Procedura O Status Uchodźcy
<https://udsc.gov.pl/uchodzcy-2/uchodzcy/>
2. The UN Refugee Agency Polska
<https://www.unhcr.org/pl>
3. The UN Refugee Agency Polska
<https://www.unhcr.org/pl/wp-content/uploads/sites/22/2021/03/Informator-dla-cudz.-ub.-sie-o-ochr.-miedzyn.-2020.pdf>
4. STATUS UCHODŹCY I OCHRONA UZUPEŁNIAJĄCA - Udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/udzielanie-cudzoziemcom-ochrony-na-terytorium-rzeczypospolitej-17041683/dz-2>

SK

5. Zákon Národnej Rady Slovenskej zo 14. novembra 1995 o utečencoch
https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/283/vyhlasene_znenie.html
6. The UN Refugee Agency Slovensko
[Čo je globálna dohoda o utečencoch? – UNHCR Slovakia](#)
7. Tyzden.sk. Liga ľudských práv, občianske združenie podporujúce utečencov žijúcich na Slovensku.
[migračný kompas: Utečencov je už viac ako 70 miliónov. Vyháňajú ich vojny aj klimatická zmena | Spoločnosť | .týždeň - iný pohľad na spoločnosť \(tyzden.sk\)](#)

CZ

8. Globální Kompakt O Uprchlících Stručný Průvodce Unhcr
[UNHCR-Global Compact on Refugees-CZE.pdf \(osn.cz\)](#)
9. Jakou ochranu požívají uprchlíci podle mezinárodního práva
<https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>
The UN Refugee Agency Česká Republika
10. [UNHCR v České republice. Sami jsme byli uprchlíci. - YouTube](#)

SK/CZ/PL

11. Migration matters **#rethinkmigration**
[Kdo jsou uprchlíci, migranti, žadatelé o azyl? - YouTube](#)

Prílohy

PL

1. Procedura O Status Uchodźcy
<https://udsc.gov.pl/uchodzcy-2/uchodzcy/>
- 2.

3. The UN Refugee Agency Polska
<https://www.unhcr.org/pl/wp-content/uploads/sites/22/2021/03/Informator-dla-cudz.-ub.-sie-o-ochr.-miedzyn.-2020.pdf>
4. STATUS UCHODŹCY I OCHRONA UZUPEŁNIAJĄCA - Udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/udzielanie-cudzoziemcom-ochrony-na-terytorium-rzeczypospolitej-17041683/dz-2>

SK

5. Zákon Národnej Rady Slovenskej zo 14. novembra 1995 o utečencoch
https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/283/vyhlasene_znenie.html
6. The UN Refugee Agency Slovensko
[Čo je globálna dohoda o utečencoch? – UNHCR Slovakia](#)
7. Tyzden.sk. Liga ľudských práv, občianske združenie podporujúce utečencov žijúcich na Slovensku.
[migračný kompas: Utečencov je už viac ako 70 miliónov. Vyháňajú ich vojny aj klimatická zmena | Spoločnosť | .týždeň - iný pohľad na spoločnosť \(tyzden.sk\)](#)

CZ

8. Globální Kompakt O Uprchlících Stručný Průvodce Unhcr
[UNHCR-Global Compact on Refugees-CZE.pdf \(osn.cz\)](#)
9. Jakou ochranu požívají uprchlíci podle mezinárodního práva

The UN Refugee Agency Česká Republika

10. [UNHCR v České republice. Sami jsme byli uprchlíci. - YouTube](#)

SK/CZ/PL

11. Migration matters **#rethinkmigration**
[Kdo jsou uprchlíci, migranti, žadatelé o azyl? - YouTube](#)
12. **PL/SK/CZ** Slovník pojmů

M. Lipińska (red.), K. Białek, A. Kowalska, E. Kownacka, M. Piegat-Kaczmarczyk, Warsztaty kompetencji międzykulturowych – podręcznik dla trenerów , Warszawa 2008